

රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්වගාමය කළ මතය

මෙම වාර්තාවේ 1.2 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, 2011 දෙසැම්බර් 31 දිනට රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුවේ මූල්‍ය තත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙළ කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ අදහස් දැක්වීම

1.2.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති (ශ්‍රී.ල.ගි.ප්‍ර.)

ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති 16 හි 57 ඡේදය ප්‍රකාරව සියළු තනතුරුවල රැකියා ප්‍රතිලාභ බැඳීම් ගණනය කිරීම සඳහා පාරිභෝජිත වර්ගීකරණ ක්‍රමය අනුගමනය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, පාරිභෝජිත වගකීම් ගණනය කිරීමේදී එම ක්‍රමය යොදා ගෙන නොතිබුණි.

1.2.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

පහත දැක්වෙන ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු නිරීක්ෂණය විය.

(අ) පෞද්ගලික බැංකුවක වාණිජ පත්‍ර මත ප්‍රමුඛ පොළී ආදායම සඳහා රඳවා ගැනීම් බඳු අඩුකර ගෙවීම සමාලෝචිත වර්ෂයේ ආයෝජන ආදායම් ගිණුමට දෙවරක් බැරකර තිබුණු අතර, ඒ අනුව ආදායම රු.3,512,268 කින් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.

(ආ) උකස් ණය මත ණය පාඩු සඳහා සාමාන්‍ය ප්‍රතිපාදනය රු.87,182 කින් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.

(ඇ) ශේෂ පත්‍ර දිනයට බැංකු ශාඛාවල පැවති අත ඉතිරි තොග වටිනාකම මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් අත්හැරී තිබුණි.

(ඈ) සාවද්‍ය ගණනය කිරීම් හේතුවෙන් ලාභාලාභ ගිණුමේ දැක්වෙන පාරිභෝජිත ප්‍රතිපාදනය රු.4,297,426 කින් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.

(ඉ) ශ්‍රී.ල.හි.ප්‍ර. 18 ප්‍රකාරව ස්ථාවර වත්කම් මිලදීගත් දින සිට ක්ෂය කලයුතු වුවද, සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ මිලදීගත් ස්ථාවර වත්කම් සම්බන්ධයෙන් ඊට අනුකූලව නොතිබුණු අතර, ඒ අනුව ලාභය රු.5,245,781 කින් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.

1.2.3 පාලන ගිණුම් සැසඳීම

ජංගම වත්කම් හා ජංගම වගකීම් ගිණුම්වල දැක්වෙන පිළිවෙලින් රු.8,561,853 ක් හා රු.4,874,419 ක් ව ශේෂ 2004 වර්ෂයේ සිට සැසඳීම් කරමින් තොරව පැවතුණි.

1.2.4 ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ගිණුම්

පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(අ) 2011 රෙසුල්ට් 31 දිනට ශේෂ පත්‍රයේ දැක්වෙන එකතුව රු.3,930,045,060 ක්වූ ලැබිය යුතු සමස්ථ ගිණුම් ශේෂවලින් රු.800,625,000 ක් එනම් 20.42% ක් පමණක් 2012 මාර්තු 31 දින දක්වා අදාළ ගනුදෙනුකරුවන් විසින් සනාථ කර තිබුණි.

(ආ) 2011 දෙසැම්බර් 31 දිනට ශේෂ පත්‍රයේ දැක්වෙන එකතුව රු.4,217,183,260 ක්වූ ගෙවිය යුතු සමස්ථ ගිණුම් ශේෂවලින් රු.1,834,246,525 ක් එනම් 43.35% ක් පමණක් 2012 මාර්තු 31 දින දක්වා අදාළ ගනුදෙනුකරුවන් විසින් සනාථ කර තිබුණි.

(ඇ) රජයට ගෙවිය යුතු රු.134,321,918 ක්වූ උපවිත පොළිය දීර්ඝ කාලයක සිට නිරවුල් කිරීමෙන් තොරව පැවතුණි.

(ඈ) විවිධ ආයතනවලට හා බැංකුවේ නිලධාරීන්ට 2009 සිට 2011 වර්ෂය දක්වා ගෙවන ලද එකතුව රු.412,080 ක්වූ අත්තිකාරම් 2012 මැයි 08 වන විටත් නිරවුල් කර නොතිබුණි.

1.2.5 නීති, රීති, රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ තීරණවලට අනුකූල නොවීම

පහත දැක්වෙන අනුකූල නොවීම් අවස්ථා විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව

අනුකූල නොවීම

(අ) බිට්ටච්ස්/2011/01 දරන දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තු නියෝගයේ iv වගන්තිය

බැංකුව විසින් ඇස්තමේන්තුගත එකතුකල අගය මත බදු අර්ධ වාර්ෂිකව ගලපා නොතිබුණි.

(ආ) 2006 අංක 10 දරන දේශීය ආදායම් පනතේ 133 වගන්තිය	නියමිත දිනයන්ට ආදායම් ප්‍රකාශයන් ලබා ගැනීමට හා රඳවාගැනීමේ බදු ගෙවීමට නොහැකිවූ අවස්ථා ගණනාවක් විය.
(ඇ) 2002 නොවැම්බර් 28 දිනැති අංක අයිටීඅයි/2002/02 දරන භාණ්ඩාගාර වක්‍රලේඛය	පරිගනක උපාංග හා මෘදුකාංග සම්බන්ධයෙන් ලේඛනයක් පවත්වා නොතිබුණි.
(ඈ) 2011 පෙබරවාරි 11 දිනැති අංක පීටීඩී 57 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛය	“බඩල්කුඹුර” රෝහල ඉදිකිරීම සම්බන්ධයෙන් රු.2,200,000 ක් ගෙවීම සඳහා මුදල් හා ක්‍රමසම්පාදන අමාත්‍යවරයාගේ අනුමැතිය ලබාගෙන නොතිබුණි.
(ඉ) මුදල් රෙගුලාසි 395 (ඇ)	මහනුවර ශාඛාව විසින් 2011 ජූනි, ජූලි හා අගෝස්තු මාස සඳහා බැංකු සැසඳුම් ප්‍රකාශ පිළියෙල කර නොතිබුණි.

1.2.6 බලය නොලත් ගනුදෙනු

පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- (අ) මහා භාණ්ඩාගාරයෙන් විධිමත් අනුමැතිය ලබා ගැනීමකින් තොරව සේවකයින් විසින් දැරිය යුතු රු.10,867,064 ක් වූ උපයන වීට ගෙවීම් බදු බැංකුව විසින් ගෙවා තිබුණි.
- (ආ) සභාපතිවරයාගේ ක්‍රෙඩිට් කාඩ් බිල්පත් ප්‍රතිපූර්ණය කිරීමට හා ණය සීමාව (Credit Limit) රු.250,000 ක් ලෙස පවත්වා ගැනීමට පාලක මණ්ඩල තීරණ අංක 10/06/80 මගින් අනුමැතිය ලබාදී තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී මහා භාණ්ඩාගාරයෙන් විධිමත් අනුමැතියක් ලබා ගැනීමෙන් තොරව රු.525,125 ක මුදලක් ප්‍රතිපූර්ණය කර තිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය. කෙසේ වුවද, බිල් හා ඉන්වොයිස් වවුචර් සඳහා ඉදිරිපත් නොකිරීම හේතුවෙන් ක්‍රෙඩිට් කාඩ් බිල්පත් ප්‍රතිපූර්ණය කිරීම ප්‍රශ්නගතව පවතී.

1.2.7 හඳුනා නොගත් ගනුදෙනු

පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(අ) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට වූ එකතුව රු.236,278,296 ක් වූ ණය ගිණුම්වල වෙන් නොකළ ශේෂයන් නිරවුල් කිරීමට ඵලදායී ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි.

(ආ) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට හඳුනා නොගත් තැන්පතු ලෙස රු.2,947,793 ක මුදලක් දක්වා තිබුණි.

1.2.8 වංචා

පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(අ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල වෙනත් ණයගැතියන් යටතේ වංචා ගිණුම් ලෙස රු.2,400,000 ක ශේෂයක් දක්වා තිබුණි. ණය ගණුම් අංක 1/27279 හා ණය ගිණුම් අංක 6/33376 ට අදාලව පිළිවෙලින් රු.800,000 ක් හා රු.1,600,000 ක් වූ ණය මෙයින් නියෝජනය වේ.

(ආ) ඇපය ලෙස තබන ලද දේපල පිළිබඳ අයිතිය සනාථ කර ගැනීමෙන් තොරව ගනුදෙනුකරුවකුට ණය දෙකක් ලබාදී තිබුණි. මෙම දේපලම ඇපයට තබා වෙනත් බැංකුවකින් ලබා ගන්නා ලද ණය මුදලක හිඟ ශේෂ අයකර ගැනීමට එම බැංකුව විසින් මෙම දේපල වෙන්දේසි කර තිබුණි. මෙම ණයවල මුළු හිඟ ශේෂය වූ රු.3,787,337 2012 මැයි 24 දින නිරවුල් කර තිබුණු අතර රු.87,337 ක සහනයක් ලබාදු තිබුණි.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

ලබාගත හැකිවූ තොරතුරු අනුව සමාලෝචිත වර්ෂය හා ඉකුත් වර්ෂය සඳහා විවිධ අවස්ථාවන් අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵල පිළිබඳ සාරාංශයක් පහත වගුවෙන් දැක්වේ.

විෂයය	ප්‍රචර්ථන වර්ෂය (2011)	ඉකුත් වර්ෂය (2010)	ඉකුත් වර්ෂයට වඩා වෙනස්වීම ප්‍රතිශතයක් වශයෙන්
-----	-----	-----	-----
	රු. (000)	රු. (000)	%
පොළී ආදායම	2,307,130	2,362,259	(2.3)
පොළී වියදම	1,213,932	1,368,229	(11.3)
-----	-----	-----	-----
ශුද්ධ පොළී ආදායම	1,093,198	994,030	10
වෙනත් මෙහෙයුම් ආදායම	362,747	387,121	(6.3)

දළ මෙහෙයුම් ලාභය	1,455,945	1,381,151	5.4
මුළු පුනරාවර්තන වියදම	761,133	747,776	1.8
මෙහෙයුම් කටයුතුවලින් ලාභය	694,812	633,375	9.7
ණය පාඩු සඳහා වෙන් කිරීම	26,693	4,260	526.6
වෙනත් ආදායම	9,582	829	1,055.9
බදු පෙර ශුද්ධ ලාභය	731,087	638,464	14.5
බදු	176,111	178,737	1.47
බදු පසු ශුද්ධ ලාභය	554,976	459,727	20.72
පෙර වාර්තා කරන ලද ආරම්භක			
රඳවාගත් ඉපයීම්	930,678	674,022	38.1
අවසාන රඳවාගත් ඉපයීම්	1,139,528	930,678	22.44

ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව, සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ බැංකුවේ මෙහෙයුම්වලින් ප්‍රතිඵලය රු. මිලියන 694.81 ක බදු පෙර ශුද්ධ ලාභයක්ව අතර, ඊට අනුරූපීව ඉකුත් වර්ෂයේ රු.මිලියන 633.37 ක බදු පෙර ශුද්ධ ලාභය හා සැසඳීමේදී මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයේ රු.මිලියන 61.44 ක වැඩිවීමක් දැක්වුණි. තවද, සමාලෝචිත වර්ෂයේ බදු පෙර ශුද්ධ ලාභය රු.මිලියන 731.08 ක්වූ අතර ඊට අනුරූපී ඉකුත් වර්ෂයේ බදු පෙර මුළු ශුද්ධ ලාභය රු. මිලියන 638.46 ක් වූයෙන් රු. මිලියන 92.62 ක වැඩිවීමක් දැක්වුණි. ඉහත ප්‍රතිඵල සඳහා පහත සඳහන් හේතූන් ප්‍රධාන වශයෙන් බලපා තිබුණි.

- (අ) ඉකුත් වර්ෂයේ අනුරූපී සංඛ්‍යා සමඟ සැසඳීමේදී සමාලෝචිත වර්ෂයේ පොළී වියදම 11.3% කින් අඩුවී තිබුණු අතර පොළී ආදායම 2.3% කින් අඩුවී තිබුණි.
- (ආ) ස්ථාවර වත්කම් අපහරණය කිරීමෙන් හා විවිධ ආදායම් වැඩිවීම හේතුවෙන් ඉකුත් වර්ෂය සමඟ සැසඳීමේදී වෙනත් ආදායම රු.මිලියන 9.58 කින් එනම් 1055.9% කින් වැඩිවී තිබුණි.
- (ඇ) ඉකුත් වර්ෂය සමඟ සැසඳීමේදී ණය පාඩු සඳහා වෙන් කිරීම රු.මිලියන 22.43 කින් එනම් 526.6% කින් අඩුවී තිබුණි.

2.2 විග්‍රහාත්මක මූල්‍ය සමාලෝචනය

ලබාගත හැකි වූ තොරතුරු අනුව, 2009, 2010 හා 2011 යන වර්ෂ හැර පසුගිය වර්ෂ 03 ක බැංකුවේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය අඩුවී තිබුණි. විස්තර පහත පරිදි වේ.

	2011	2010	2009	2008	2007	2006
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
	රු.මිලියන	රු.මිලියන	රු.මිලියන	රු.මිලියන	රු.මිලියන	රු.මිලියන
(අ) පොළි ආදායම	2,307	2,362	2,165	1,956	1,399	1,307
(ආ) පොළි වියදම	1,214	1,368	1,939	1,636	1,002	608
(ඇ) ශුද්ධ පොළි ආදායම	1,093	994	226	320	397	699
(ඈ) වෙනත් මෙහෙයුම් ආදායම	363	387	505	261	170	117
(ඉ) වෙනත් ආදායම	9	1	2	5	2	1
(ඊ) මුළු ආදායම	1,465	1,382	733	586	569	817
(උ) මුළු පුනරාවර්ධන වියදම්	734	743	613	535	445	499
(ඌ) බදු පෙර ශුද්ධ ලාභය	731	639	120	51	124	318
(එ) බදු	176	179	46	30	41	105
(ඵ) බදු පසු ශුද්ධ ලාභය	555	460	74	21	83	213

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(අ) 2006 සිට 2010 දක්වා කාල පරිච්ඡේදය තුළ පොළි ආදායම රු. මිලියන 1,307 සිට රු. මිලියන 2,362 දක්වා එනම් 80.72% කින් වැඩිවී තිබුණු අතර, පෙර වර්ෂය සමඟ සැසඳීමේදී සමාලෝචිත වර්ෂයේ රු.මිලියන 55 කින් එනම් 2.33% කින් අඩුවී තිබුණි. පොළි වියදම් 2006 සිට 2009 කාල පරිච්ඡේදය තුළ රු. මිලියන 608 සිට රු.මිලියන 1,939 දක්වා එනම් 218.91% කටු ඉහළ අනුපාතයකින් වැඩිවී තිබුණු අතර, එය 2011 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 1,214 දක්වා ක්‍රමයෙන් අඩුවී තිබුණි.

(ආ) 2006 සිට 2008 දක්වා කාල පරිච්ඡේදය තුළ බදු පෙර ලාභය රු.මිලියන 318 සිට රු.මිලියන 51 දක්වා 83.96% කින් අඩුවී ඉන්පසු 2009 වර්ෂයේ රු. මිලියන 120 සිට 2011 වර්ෂය වනවිට රු.මිලියන 731 දක්වා එනම් 509.17% කින් වැඩිවී තිබුණි. 2006 වර්ෂයේදී බදු පසු ශුද්ධ ලාභය රු.මිලියන 213 සිට 2008 වර්ෂය වනවිට රු.මිලියන 21 දක්වා එනම් 90.14% කින් අඩුවී තිබුණි. ඉන්පසු 2009 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 74 සිට 2011 වර්ෂය වනවිට රු.මිලියන 555 දක්වා එනම් 650% කින් ක්‍රමයෙන් වැඩිවී තිබුණි.

2.3 අනුපාත හා ප්‍රතිශත

ලබාගත හැකවූ තොරතුරු අනුව, සමාලෝචිත වර්ෂය සහ පෙර වර්ෂ 06 ක බැංකුවේ වැදගත් අනුපාත කිහිපයක් පහත පරිදි වේ.

	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
	%	%	%	%	%	%	%
(අ) ලාභදායීත්ව මට්ටම							

(i) ශුද්ධ පොළී ආන්තිකය	5.63	7.58	4.41	4.16	4.85	7.98	7.3
(ii) හිමිකම් මත ප්‍රතිලාභ	18.3	17.02	3.48	1.76	3.3	8.56	14
(iii) සාමාන්‍ය වත්කම් මත ප්‍රතිලාභ	3.76	3.46	0.80	0.38	1.1	3.11	4
(ආ) ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මකතා							

(i) හිමිකම් / මුළු වත්කම්	14.60	14.57	13.41	16.01	19.9	23.5	26
(ii) හිමිකම් / ණය	19.46	19	18	19	23	26	28
(iii) පොළී I	29.59	26.15	25.29	27.81	56.95	76.15	87
(iv) පොළී II	29.92	26.89	25.59	28.47	57.98	77.38	89
(ඇ) ද්‍රවශීලතාවය							

(i) ක්ෂණික වත්කම් / තැන්පතු (වගකීම්)	20.04	21	26	12	10	10	12
(ii) තැන්පතු / ණය සහ අත්තිකාරම්	87.55	85	85	71	61	51	54
(iii) ණය ගැනීම් / ණය සහ අත්තිකාරම්	3.44	4	5	5	10	13	13

2.4 කාරක ප්‍රාග්ධන කළමනාකරණය

පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(අ) බැංකුව අතිරේක අරමුදල් සමාගම් දෙකක 7% ක සාමාන්‍ය පොළී අනුපාතයකට කෙටි කාලීන ප්‍රති මිලදී ගැනීම් (REPO) ආයෝජනවල (ප්‍රධාන වශයෙන් එක් දිනක් හෝ දෙකක් සඳහා) ආයෝජනය කර තිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය. එකතුව රු.4,770,566,077 කටු ආයෝජන අවස්ථා 13 කදී එම සමාගමේ ඉහත අනුපාතයටම මාසයකට වැඩි කාලයක් පැවතුණු බවද නිරීක්ෂණය විය. බැංකුව විසින් එම අවස්ථාවේදී මුදල් ඉල්ලුම් තුන්පතු හෝ

කෙටිකාලීන ස්ථාවර තැන්පතු වල ආයෝජනය කළේ නම් රු.17,905,404 කට සමාන 2% ක අවම අතිරේක පොලියක් උපයාගත හැකව තිබූ බව අනාවරණය විය.

(ආ) සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී බැංකුව කෙටිකාලීන ආයෝජනයක් ලෙස (ප්‍රතිමිලදී ගැනීම්) රු.මිලියන 27,834 ක් අවස්ථා 33 කදී සමාගමක ආයෝජනය කර තිබුණු බවද නිරීක්ෂණය විය. මෙම ආයෝජනය 7% ක සාමාන්‍ය පොලියකට ආයෝජනය කර තිබුණු අතර, රු.මිලියන 400 සිට රු.මිලියන 1,500 දක්වා වූ ආයෝජන කාල පරිච්ඡේදය තුළදී එම සමාගමේ පැවතුණි. මෙම ආයෝජනය ඉල්ලුම් තැන්පතු වල හෝ කෙටිකාලීන ස්ථාවර තැන්පත්වල ආයෝජනය කළේ නම් රු.මිලියන 16 කට සමාන 2% ක අතිරේක පොලියක් උපයා ගත හැකිව තිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කාර්ය සාධනය

3.1.1 ණය පරිපාලනය

පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

ඉදිරිපත් කරන ලද තොරතුරුවලට අනුව මුළු ණය ප්‍රමාණය, අක්‍රීය ණය උකස් ණය වල ගෙවීම් පැහැර හැර ණය, සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල් ණය හා වතු අංශයේ සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල් ණය පිළිබඳ 2011 දෙසැම්බර් 31 දිනට තත්ත්වය පහත ප්‍රකාශයෙන් දැක්වේ.

	2011 දෙසැම්බර් 31 දිනට හිඟ ණය ශේෂය	අක්‍රීය ණය ශේෂය	ගෙවීම් පැහැර හැර ණය ශේෂය	අක්‍රීය ණය ප්‍රතිශතය	ගෙවීම් පැහැර හැර ණය ප්‍රතිශතය
	රු. මිලියන	රු. මිලියන	රු. මිලියන	%	%
උකස් ණය	6,652	537	2,167	8.07	32.58
සේ.අ.අ. ණය	6,873	4,051	850	58.94	12.37
වතු අංශයේ සේ.අ.අ.ණය	956	691	26	72.28	2.72

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(අ) උකස් ණය, සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල් ණය, වතු අංශයේ සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල් ණය සම්බන්ධයෙන් අක්‍රීය ණය අනුපාතය පිළිවෙලින් 8.07%, 58.94% සහ 72.28% ක් වූ අතර එය ඉකුත් වර්ෂයේ පිළිවෙලින් 9.93%, 65.98% හා 76.93% ක් සමඟ සැසඳීමේදී එය පහළ යාමේ උපනතියක පෙන්නුම් කර තිබුණි.

(ආ) සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල් ණය හා වතු අංශයේ සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල් ණය අයකර ගැනීමේ තත්ත්වය අසතුටුදායක විය.

3.1.2 ණය කාල විශ්ලේෂණය

ඉදිරිපත් කරන ලද තොරතුරුවලට අනුව, උකස් ණය, සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල් ණය හා වතු අංශයේ සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල් ණය පිළිබඳ 2011 දෙසැම්බර් 31 දිනට ණය කාල විශ්ලේෂණයක් පහත ප්‍රකාශයෙන් දැක්වේ.

නිභ කාල පරිච්ඡේදය	2011 දෙසැම්බර් 31 දිනට නිභ ණය ශේෂය		
	උකස් ණය රු. මිලියන	සේ.අ.අ. ණය රු. මිලියන	වතු අංශයේ සේ.අ.අ. ණය රු. මිලියන
0	3,947	1,972	239
1-2	2,168	850	26
3-5	358	474	196
6-11	91	737	166
12-17	33	2,744	325
18 හා ඊට වැඩි	55	96	4
එකතුව	<u>6,652</u>	<u>6,873</u>	<u>956</u>

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(අ) සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල් ණයවලට අදාළව, රු.මිලියන 6,873 ක් වූ මුළු නිභ ණය ශේෂයෙන් රු.මිලියන 2,840 ක් වර්ෂ 1 කට වැඩි කාලයක් නිභ හිටව පැවතුණි.

(ආ) වතු අංශයේ සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් ණයවලට අදාළ රු. මිලියන 956 ක් වූ මුළු නිභ ශේෂයෙන් රු.මිලියන 329 ක් වර්ෂ 1 කට වැඩි කාලයක් නිභ හිටව පැවතුණි.

(ඇ) සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල් ණය හා වතු අංශයේ සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල් ණය සම්බන්ධයෙන් දිගු කාලයක් නිභහිටි ශේෂ අයකර ගැනීමට ඵලදායී ක්‍රියාමාර්ග ගත් බවට සාක්ෂි නොවීය.

(ඈ) රු. මිලියන 59.7 ක ඉද්ධ නිභයක සහිත උකස් ණය 737 ක් සඳහා ශේෂ පත්‍ර දිනයට ණය ආපසු ගෙවීමේ කාලය ඉකුත්වී තිබුණි.

(ඉ) රු.මිලියන 19.5 ක ශුද්ධ හිඟයක් සහිත සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල් ණය 1,655 කට අදාළව ශේෂ පත්‍ර දිනයට ණය ආපසු ගෙවීමේ කාලය ඉකුත්වී තිබුණි.

3.1.3 මුළු ණය, අක්‍රීය ණය (NPL) සහ අක්‍රීය ණය අනුපාතය

ලබාගත හැකිවූ තොරතුරු අනුව 2011 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය හිඟ මුළු ණය, අක්‍රීය ණය සහ අක්‍රීය ණය ප්‍රතිශතය පිළිබඳ තත්ත්වය ඉකුත් වර්ෂය සමඟ සසඳා පහත දැක්වේ.

(අ) මුළු ණය (හිඟ මුළු ණය මුදල)

	2011	2010	2009	2008	2007
	රු.මිලියන	රු.මිලියන	රු.මිලියන	රු.මිලියන	රු.මිලියන
උකස් ණය	6,652	6,577	7,016	7,192	6,194
සේ.අ.අ.ණය	6,873	5,814	5,225	4,931	3,984
වතු අංශයේ සේ.අ.අ. ණය	956	841	798	715	663
එකතුව	14,481	13,232	13,039	12,838	10,841

(ආ) අක්‍රීය ණය

	2011	2010	2009	2008	2007
	රු.මිලියන	රු.මිලියන	රු.මිලියන	රු.මිලියන	රු.මිලියන
උකස් ණය	537	653	1,278	917	866
සේ.අ.අ.ණය	4,051	3,836	3,714	2,898	2,235
වතු අංශයේ සේ.අ.අ. ණය	691	647	618	456	471
එකතුව	5,279	5,136	5,610	4,271	3,572

(ඇ) අක්‍රීය ණය ප්‍රතිශතය

	2011	2010	2009	2008	2007
	%	%	%	%	%
උකස් ණය	8.07	9.93	18.21	12.75	13.98
සේ.අ.අ.ණය	58.94	65.98	71.08	58.77	56.10
වතු අංශයේ සේ.අ.අ. ණය	72.28	76.93	77.44	63.78	71.04
එකතුව	36.47	38.81	43.02	33.27	32.95

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- (i) 2007 සිට 2009 කාල පරිච්ඡේදය තුළදී සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල් අක්‍රීය ණය අනුපාතය 56.10% සිට 71.08% දක්වා වැඩිව අතර 2010 සහ 2011 වර්ෂවලදී පිළිවෙලින් 65.98% ක් හා 58.94% ක් දක්වා අඩුවී තිබුණි. වතු අංශයේ අර්ථ සාධක අරමුදල් අක්‍රීය ණය අනුපාතය 2007 සිට 2011 වර්ෂය දක්වා 71.04% සිට 72.2% දක්වා වැඩිවී තිබුණි.
- (ii) මුළු අක්‍රීය ණය 2007 වර්ෂය සිට ඉදිරියට 2010 වර්ෂය හැර වැඩිවීමේ ප්‍රවණතාවයක් පෙන්නුම් කර තිබුණි.
- (iii) සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල් අක්‍රීය ණය වාර්ෂිකව ක්‍රමික වැඩිවීමක් පෙන්නුම් කර තිබුණි.

3.1.4 උකස් ණය, සේ.අ.අ. ණය හා වතු අංශයේ සේ.අ.අ. ණය සම්බන්ධයෙන් ණය ගෙවීම් පිළිබඳ තත්ත්වය

ලබාගත හැකිවූ තොරතුරු අනුව 2011 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය තුළ ලබා දුන් උකස් ණය, සේ.අ.අ. ණය හා වතු අංශයේ සේ.අ.අ. ණය පිළිබඳ තත්ත්වය ඉකුත් වර්ෂය සමඟ සසඳා පහත දැක්වේ.

	2011		2010		විචලනය	
	ගිණුම් සංඛ්‍යාව	වටිනාකම	ගිණුම් සංඛ්‍යාව	වටිනාකම	වටිනාකම	ප්‍රතිශතය
		රු. මිලියන		රු. මිලියන	රු. මිලියන	%
උකස් ණය	1,883	1,105	1,164	499	606	121.44
සේ.අ.අ. ණය	7,155	1,868	5,082	1,124	744	66.19
වතු අංශයේ සේ.අ.අ. ණය	2,117	193	1,771	96	97	101.04
එකතුව	11,155	3,166	8,017	1,719	1,447	84.18

2011 වර්ෂයේදී ගෙවා තිබූ සියළුම වර්ගයේ ණය 2010 වර්ෂය සමඟ සැසඳීමේදී පැහැදිලි වැඩිවීමක් පෙන්නුම් කර තිබුණි.

3.1.5 ණය කළම

ඉදිරිපත් කරන ලද තොරතුරු අනුව සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී හා ඉකුත් වර්ෂ 4 ක ලබාදුන් ණය, එම ණය ලබාදීමේ අරමුණු වශයෙන් පහත දැක්වේ.

ණය ලබාදුන් අරමුණ	2007	2008	2009	2010	2011
(අ) නිවාස මිලදී ගැනීම හා ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම සඳහා ඉඩම් මිලදී ගැනීම					
* සංඛ්‍යාව	1,194	1,285	488	567	715
* වටිනාකම රු. මිලියන වලින්	575	637	155	205	435
(ආ) නිවාස ඉදිකිරීම, දිරිස කිරීම, අලුත්වැඩියා කිරීම් ආදිය					
* සංඛ්‍යාව	8,631	9,493	6,779	7,416	9,946
* වටිනාකම රු. මිලියන වලින්	2,066	2,501	1,180	1,504	3,120
(ඇ) ණය නිදහස් කිරීම					
* සංඛ්‍යාව	68	73	29	33	66
* වටිනාකම රු. මිලියන වලින්	23	41	9	11	57
(ඈ) වාහන මිලදී ගැනීම					
* සංඛ්‍යාව	-	-	-	01	00
* වටිනාකම රු. මිලියන වලින්	-	-	-	0.08	00
(ඉ) කෘෂිකර්මය සඳහා ඉඩම් මිලදී ගැනීම					
* සංඛ්‍යාව	-	-	-	-	04
* වටිනාකම රු. මිලියන වලින්	-	-	-	-	10
(ඊ) වෙනත්					
* සංඛ්‍යාව	-	-	-	-	41
* වටිනාකම රු. මිලියන වලින්	-	-	-	-	14
(උ) එකතුව					
* සංඛ්‍යාව	9,893	10,851	7,296	8,017	10,772
* වටිනාකම රු. මිලියන වලින්	2,664	3,179	1,344	1,720	3,636
* ප්‍රතිශතය	-	119	42	127	211

ඉහත දැක්වෙන සියලුම වර්ෂයේ ණය 2009 වර්ෂයේ සිට 2011 වර්ෂය දක්වා වාර්ෂික වැඩිවීමේ ප්‍රවණතාවයක් පෙන්නුම් කර තිබුණි.

3.2 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

(අ) උකස් ණය

විගණණයේදී කරන ලද නියදි පරීක්ෂණවලට අනුව උකස් ණය කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් විශාල දුර්වලතා නිරීක්ෂණය විය.

- (i) ණය ගෙවීම පැහැර හැර පුද්ගලයින්ට එරෙහිව නීතිමය කටයුතු කිරීමේ දීර්ඝ ප්‍රමාදයන්
- (ii) උකසට තබන ලද දේපල වෙන්දේසි කිරීමේ හෝ විකිණීමේ දීර්ඝ ප්‍රමාදයන්
- (iii) උකසට තබන ලද දේපලවල සත්‍ය වෙළඳපොල වටිනාකම ඉක්මවා ණය ලබාදීම.
- (iv) උකසට ලබන ලද දේපල නිදහසේ භුක්තිය වීදිය හැකි හිමිකම්කරුවන්ට කහවුරුකර ගැනීමෙන් තොරව ගනුදෙනුකරුවන්ට ණය ලබා දීම.
- (v) ගනුදෙනුකරුවන්, විශේෂයෙන් ගෙවීම් පැහැර හරින පුද්ගලයින් සම්බන්ධයෙන් නිරන්තර සන්නිවේදනය ප්‍රමාණවත් නොවීම.
- (vi) පෙර ණය සම්බන්ධයෙන් වූ හිඟ මුදල් පිළිබඳ අවධානය යොමු නොකර තවදුරටත් ණය ලබාදීම.
- (vii) පොළී, ප්‍රමාද ගාස්තු අයකර නොගැනීම ආදී ආපසු අයකර ගැනීම් පිළිබඳ උපදෙස්වලට අනුකූල නොවීම.

(ආ) උකස් ණය වෙනුවෙන් පවරාගත් දේපල

ලබාගත හැකිවූ තොරතුරු අනුව පවරාගත් දේපල 115 පිළිබඳව 2011 දෙසැම්බර් 31 දිනට රු.29,537,145 ක් වූ මුල් ණය මුදල් ඇතුළත් රු.55,920,500 ක මුදලක් බැංකුවට ලැබිය යුතුව පැවතුණි. මේ සම්බන්ධයෙන් පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- (i) දේපල වෙන්දේසි කිරීම පිළිබඳ ක්ෂණික ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි.
- (ii) දේපල 115 කින් රු.6,400,000 ක් වටිනාකම වූ දේපල 15 ක් පමණක් 2011 වර්ෂය අවසානය වන විට අපහරණය කර තිබුණි.
- (iii) දේපල 08 ක තක්සේරු වටිනාකම රු.3,224,865 කින් අඩුවෙන් තක්සේරු කිරීම කිරීම නිසා ලැබිය යුතු ගිණුම් ආවරණය කිරීමට ප්‍රමාණවත් නොවුණි.
- (iv) භුක්තිය ලබා ගැනීමට නොහැකි වීම.

(ඇ) වතු අංශයේ සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල් ණය

පාඩු ලෙස වර්ගීකරණය කර ඇති රු.4,806,058 ක් වූ මුළු හිඟ ණය වර්ෂ 2 සිට 12 දක්වා කාලයක් මඟ බැංකුවෙන් අයකර ගෙන නොතිබුණි.

3.3 ආර්ථික නොවූ ගනුදෙනු

පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- (අ) සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ තොග කළමනාකරණය සඳහා රු.341,550 කට මිලදී ගත් මාදුකාංගයක් අරමුණු කළ ඉන්වෙන්ට්‍රි කළමනාකරණය සඳහා යොදා ගෙන නොතිබුණි.
- (ආ) දුර්වල මුදල් කළමනාකරණය හේතුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ අයිරා පහසුකම් ලබාගෙන රු.788,009 ක අයිරා පොළි ගෙවා තිබුණි.

3.4 හඳුනාගත් පාඩු

පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- (අ) හිඟ ණය පිළිබඳ පවරාගත් දේපල ලියා හැරීම

ඉදිරිපත් කරන ලද තොරතුරු අනුව, එකතුව රු.6,952,332 ක්වූ පවරාගත් දේපල 35 ක් පිළිබඳ හිඟ ශේෂයන් සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී ලියාහැර තිබුණි.
- (ආ) පවරාගත් දේපල පිළිබඳ අපහරණ පාඩු

ඉදිරිපත් කරන ලද තොරතුරු අනුව, පවරාගත් දේපල අපහරණය කිරීමේදී පැනනැගී පාඩුව රු.501,929 ක් විය.
- (ඇ) වෙනත් පාඩු

2011 අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අනුව රු.192,886 ක්වූ බොල් ණය ලියාහැර තිබුණි.

3.5 මානව සම්පත් කළමනාකරණය

ලබාගත හැකිවූ තොරතුරු අනුව 2011 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂ 03 ක අනුමත කාර්ය මණ්ඩලය තථ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය හා පුරප්පාඩු පහත දැක්වේ.

තනතුරු වර්ගය	අනුමත කාර්ය මණ්ඩලය			තථ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය			පුරප්පාඩු		
	2009 දෙසැ. 31	2010 දෙසැ. 31	2011 දෙසැ. 31	2009 දෙසැ. 31	2010 දෙසැ. 31	2011 දෙසැ. 31	2009 දෙසැ. 31	2010 දෙසැ. 31	2011 දෙසැ. 31
විධායක	183	183	183	167	159	157	16	24	26
විධායක - නොවන	150	150	150	116	114	107	34	36	43
කළමනාකරණ පුහුණු	15	15	15	-	-	-	15	15	15
කණිෂ්ඨ සේවක	53	53	53	35	34	35	18	19	18
අනියම්	-	-	-	02	01	3	(02)	(01)	(03)
							අතිරික්ත	අතිරික්ත	අතිරික්ත
එකතුව	401	401	401	320	308	302	81	93	99

පුරප්පාඩු සංඛ්‍යාව ක්‍රමයෙන් වැඩිවන බවත් පුරප්පාඩු පිරවීම සඳහා 2009 වර්ෂයේ සිට වලදායී ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණු බවත් නිරීක්ෂණය විය.

3.6 පාරිභෝගික අරමුදල

බැංකුව විසින් පාරිභෝගික අරමුදලක් මෙම වාර්තාවේ දිනය දක්වා ස්ථාපිත කර නොතිබුණි.

3.7 බැංකුවේ පරිගණක බැංකු පද්ධතිය

බැංකුවේ පරිගණක පද්ධතිය පිළිබඳ පහත සඳහන් අවහිරතා නිරීක්ෂණය විය.

(අ) දැනටමත් පද්ධතියේ පවතින ලෙපර පිටු වලට සමාන ලෙපර් පිට නැවත ඇතිවීම වැළැක්වීමට පද්ධතිය අසමත්වීම නිසා ගනුදෙනු දෙවැනි සිදුවී තිබුණි.

(ආ) පෙර වර්ෂයේ ආදායම් ප්‍රකාශයට මේ වන විටත් අයකර ඇති පෙර වර්ෂයේ ආදායම් හා වියදම් ශේෂ, පද්ධතිය විසින් සාවද්‍යව ඉදිරියට ගෙනැවිත් තිබුණි.

4. ගිණුම්කටයුතුභාවය හා යහපාලනය

4.1 සංයුක්ත සැලැස්ම

2010 සිට 2012 වර්ෂය දක්වා කාල පරිච්ඡේදය සඳහා සංයුක්ත සැලැස්ම පිළියෙල කර තිබුණද, එය යාවත්කාලීන කර නොතිබුණි. 2010 සිට 2012 වර්ෂය සඳහා සංයුක්ත සැලැස්මේ සකස් කරන ලද සමහර ඉලක්කයන් ඉටු කර ගෙන නොතිබුණි. විස්තර පහත දැක්වේ.

- (අ) ණය කළමේ 10% කට සමානව කෘෂිකාර්මික ණය ලබාදීම.
- (ආ) නව ව්‍යාපාර / නිෂ්පාදන ක්ෂේත්‍ර හඳුනා ගැනීම.
- (ඇ) පවත්නා තොරතුරු තාක්ෂණ යටිතල පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීම.

4.2 ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

2011 වර්ෂය සඳහා ක්‍රියාකාරී සැලැස්මේ දක්වන ලද පහත සඳහන් ඉලක්කයන් සපුරා ගෙන නොතිබුණි.

- (අ) උකස් ණය හා සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල ණය පිළිබඳ අක්‍රීය ණය පිළිවෙලින් 5% හා 30% දක්වා අඩුකර ගැනීම.
- (ආ) ණය පිළිබඳ 22% ක වාර්ෂික වර්ධනය සපුරා ගැනීම හා ණය කළම කෘෂිකාර්මික හා කාර්මික අංශයන්ට නානාංගිකරණය කිරීම.
- (ඇ) සම්පූර්ණ සර්වත්‍රාහී පරිගණකගත පරිසරයක් ස්ථාපිත කිරීම.

4.3 ප්‍රසම්පාදන සැලැස්ම

2011 වර්ෂය සඳහා ප්‍රසම්පාදන සැලැස්මක් පිළියෙල කර නොතිබුණි.

4.4 අයවැය ලේඛනය පාලනය

සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා අයවැය ලේඛනය සම්පූර්ණයෙන් පිළියෙල කර නොතිබුණු අතර, ආදායම් හා වියදම් විස්තරාත්මකව ඇස්තමේන්තු කිරීමෙන් තොරව සාරාංශගත ලාභාලාභ ගිණුමක් පමණක් පිළියෙල කර තිබුණි.

අසම්පූර්ණ අයවැය ලේඛනයට අනුව, අයවැයගත සංඛ්‍යා හා තථ්‍ය සංඛ්‍යා අතර හිඟකර විචලනයන් 07% සිට 67% දක්වාද, අහිතකර විචලනයන් 17% සිට 145% දක්වාද නිරීක්ෂණය විය. එබැවින් බැංකුව අයවැය ලේඛනය ඵලදායී කළමනාකරණ පාලන කාරකයක් ලෙස යොදා ගෙන නොතිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය.

5. පද්ධති හා පාලන

විගණනයේදී නිරීක්ෂණය වූ පද්ධති හා පාලන අඩුපාඩු වරින්වර බැංකුවේ සභාපතිවරයාගේ අවධානයට යොමු කරන ලදී. පහත දැක්වෙන පාලන ක්ෂේත්‍රයන් කෙරෙහි විශේෂ අවධානය යොමු විය යුතු වේ.

- (අ) පවරාගත් දේපල
- (ආ) ණය ශේෂ
- (ඇ) පොළී ආදායම හා බදු වගකීම්
- (ඈ) පාලන ගිණුම්
- (ඉ) අත්තිකාරම්
- (ඊ) ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ගිණුම්
- (උ) පරිගණක තොරතුරු පද්ධතිය
- (ඌ) මූල්‍ය එකතු කල අගය මත ගෙවීම් බදු හා රඳවා ගැනීම් බදු
- (ඵ) බැංකු සැසඳුම්